

Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21

Amdanom ni

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn bodoli i ddiogelu a gwella iechyd a lles a lleihau anghydraddoldebau iechyd i bobl yng Nghymru.

Rydym yn rhan o'r GIG ac yn adrodd i'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn Llywodraeth Cymru.

Ein gweledigaeth yw sicrhau Cymru iachach, hapusach a thecach. Rydym yn gweithio yn lleol, yn genedlaethol, gyda'n partneriaid ac ar draws cymunedau yn y meysydd canlynol:

Diogelu iechyd — darparu gwybodaeth a chyngor a chymryd camau i ddiogelu pobl rhag clefyd trosglwyddadwy a pheryglon amgylcheddol

Gofal sylfaenol, cymunedol ac integredig — cryfhau effaith iechyd y cyhoedd drwy bolisi, comisiynu, cynllunio a darparu gwasanaethau

Microbioleg — darparu rhwydwaith o wasanaethau microbioleg sy'n cynorthwyo diagnosis o glefydau heintus a'u rheoli

Diogelu — darparu arbenigedd a chyngor strategol i helpu i ddiogelu plant ac oedolion agored i niwed

Sgrinio — darparu rhaglenni sgrinio sy'n cynorthwyo canfod clefydau'n gynnar, eu hatal a'u trin

Gwybodaeth iechyd — dadansoddi data iechyd y cyhoedd, dod o hyd i dystiolaeth a rheoli gwybodaeth

Gwella ansawdd a diogelwch cleifion y GIG — darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth i'r GIG i wella canlyniadau cleifion

Polisi, ymchwil a datblygu rhyngwladol — dylanwadu ar bolisi, cynorthwyo ymchwil a chyfrannu at ddatblygu iechyd yn rhyngwladol

Gwella iechyd — gweithio ar draws asiantaethau a darparu gwasanaethau i'r boblogaeth er mwyn gwella iechyd a lleihau anghydraddoldebau iechyd

Rhagor o wybodaeth

Gwefan: icc.gig.cymru
E-bost: ymholiadau.cyffredinol@wales.nhs.uk
Twitter: [@IechydCyhoeddus](https://twitter.com/IechydCyhoeddus)
Facebook: facebook.com/iechydcyhoedduscymru

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	---

Mae'r adroddiad hwn yn grynodeb manwl o wybodaeth am waith a wnaed gan Sgrinio Coluddion Cymru ar gyfer y flwyddyn o fis Ebrill 2020 tan ddiwedd mis Mawrth 2021.

Manylion Cyhoeddi:

Teitl: Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21

Dyddiad: Cyhoeddwyd yr adroddiad hwn Awst 2024

ISBN: 978-1-83766-436-8

I gael rhagor o wybodaeth am yr adroddiad hwn cysylltwch â:

Helen Clayton, Rheolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data,
Yr Is-adran Gwybodeg, Llawr 6, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Rhif 2 Cwr y
Ddinas, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ
Ffôn: 029 2010 4405

E-bost: screening.information@wales.nhs.uk

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth yn Gymraeg heb oedi / We welcome correspondence and phone calls in Welsh. Byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn Gymraeg yn ddi-oed.

Datganiad Sicrhau Ansawdd

Mae cofnodion sgrinio data yn cael eu diweddarau'n barhaus. Mae'r cronfeydd data a ddefnyddir gan Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cael eu diweddarau'n ddyddiol pan fydd cofnodion yn cael eu hychwanegu, eu newid neu eu dileu (archifo). Gallai hyn ymwneud â phan fydd unigolyn wedi'i nodi fel rhywun y mae angen gwasanaeth sgrinio arno; wedi cael canlyniadau sy'n rhaid eu cofnodi, neu â newid statws ac nad oes angen sgrinio arno mwyach yn y drefn honno. Derbynnir data o nifer fawr o ffynonellau gwahanol sy'n amrywio o ran cywirdeb a chyflawnder. Mae'r Adran Sgrinio yn gwirio data ar gyfer cywirdeb drwy gymharu setiau data – er enghraifft data practis meddyg teulu – ac yn cywiro'r data codio lle y bo'n bosibl. Dylid nodi y ceir oedi weithiau o ran casglu data – er enghraifft efallai na fydd person yn cofrestru gyda'i feddyg teulu ar unwaith os bydd yn symud cyfeiriad. Felly bydd yr oedi hwn yn effeithio ar gyflawnder y data yn dibynnu ar amgylchiadau unigol. Yn ogystal, dylai'r darlennydd fod yn ymwybodol bod y data yn cael eu diweddarau'n barhaus a gall fod mân addasiadau i'r rhifau a ddyfynnir yn y ddogfen hon o'r naill flwyddyn i'r llall yn sgil diweddarau'r data. Weithiau rydym yn atal niferoedd sy'n is na phump lle mae'n bosibl bod y data'n sensitif.

© 2024 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Gellir atgynhyrchu deunydd yn y ddogfen hon o dan delerau'r Drwydded
Llywodraeth Agored

<http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence-cymraeg/version/3/> ar yr amod y caiff hynny ei wneud yn gywir ac na
chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol.

Dylid cydnabod Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r hawlfraint o ran y trefniant teipograffyddol, y dylunio a'r diwygio yn
eiddo i Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

This document is also available in English.

Cynnwys

1	CYFLWYNIAD	7
1.1	'Negeseuon allweddol' i'r cyhoedd	7
1.2	Cyflawni'r rhaglen	8
1.3	Llwybr sgrinio	8
2	PENAWDAU YSTADEGOL	10
3	DATA	12
3.1	Cwmpas a Chanran y rhai a gafodd brawf	12
3.2	Cyfranogwyr a wahoddwyd	23
3.3	Profion a awdurdodwyd	25
3.4	Amseroedd aros ar gyfer canlyniadau sgrinio	28
3.5	Presenoldeb mewn colonosgopi	29
3.6	Cyfraddau canfod	30
3.7	Amseroedd aros ar gyfer apwyntiad colonosgopi mynegeio/sigmoidosgopi hyblyg o fewn pedair wythnos i Drefnu Apwyntiad gydag Ymarferydd Sgrinio	31
3.8	Presenoldeb mewn sganiau CT	31
4	DIFFINIADAU	31
5	TÎM CYNHYRCHU	35

Tablau a Graffiau

Tabl 1a: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, ar 1 Hydref 2021	12
--	----

Graff 1a: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, ar 1 Hydref 2021	13
---	----

Tabl 1b: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl, ar 1 Hydref 2021	14
--	----

Graff 1b: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl, ar 1 Hydref 2021	15
---	----

Tabl 1c: Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio'r Coluddyn yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl	16
--	----

Graff 1c: Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio'r Coluddyn yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl	17
---	----

Tabl 1d: Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio'r Coluddyn yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd preswyl.....	18
Graff 1d: Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio'r Coluddyn yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd preswyl.....	19
Tabl 1e: Canran y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn Cymru Gyfan, %, yn ôl Mis Gwahodd	20
Tabl 1f: Canran y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn Cymru Gyfan yn ôl y Math o Ailalw.....	21
Tabl 1g: Cwmpas a nifer y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn Cymru Gyfan - Cymhariaeth Hanesyddol	21
Tabl 2a: Nifer y cyfranogwyr benywaidd a gwrywaidd a wahoddwyd ar gyfer sgrinio coluddion – yn ôl oedran a Bwrdd Iechyd preswyl.....	23
Tabl 2b: Cyfanswm nifer y cyfranogwyr a wahoddwyd ar gyfer sgrinio coluddion – yn ôl oedran a Bwrdd Iechyd preswyl	24
Tabl 3a: Profion sgrinio coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd Preswyl – pecyn FOBt.....	25
Tabl 3b: Profion sgrinio coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd Preswyl – ail becyn profi i gadarnhau.....	25
Tabl 3c: Profion sgrinio coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd Preswyl – Pecyn FIT Hylifol.....	26
Tabl 3d: Cyfanswm y profion sgrinio coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd Preswyl – Cyfanswm	27
Tabl 4: Amser aros ar gyfer canlyniadau prawf sgrinio, o dderbyn y prawf hyd at ganlyniad wedi'i awdurdodi	28
Tabl 5: Presenoldeb mewn colonosgopi mynegeo/sigmoidosgopi hyblyg yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl.....	29
Tabl 6: Cyfraddau canfod Canser / Polyp / Adenoma Cymru Gyfan mewn colonosgopi mynegeo/sigmoidosgopi hyblyg	30

1 Cyflwyniad

Dyma'r seithfed adroddiad ystadegol blynyddol a gyhoeddir gan Sgrinio Coluddion Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu data ar gyfer blwyddyn ariannol 2020-21. Cafodd Sgrinio Coluddion Cymru ei lansio ym mis Hydref 2008 gyda'r nod o leihau nifer y bobl sy'n marw o ganser y coluddyn yng Nghymru.

Nod y rhaglen sgrinio coluddion yw nodi canser yn gynnar pan fydd triniaeth yn fwy tebygol o fod yn llwyddiannus a hefyd i gael gwared ar dyfiannau cyn-ganseraidd. Yn y flwyddyn 2020-21 rhoddodd Sgrinio Coluddion Cymru ddiagnosis o ganser y coluddyn i 240 o bobl a thynnwyd polypau ar gyfer 1,414 o gyfranogwyr.

Nododd Adroddiad Blynyddol 2020 o Archwiliad Canser y Coluddyn Cenedlaethol¹ fod 10% o gleifion a gafodd diagnosis o ganser y coluddyn eu hatgyfeirio drwy raglenni sgrinio yng Nghymru a Lloegr. Roedd gan gleifion a ganfuwyd drwy sgrinio glefyd llai datblygedig ac roeddent yn fwy heini ar y cyfan. O ganlyniad, cafodd 86% o gleifion a gafodd ddiagnosis drwy sgrinio driniaeth iachaol o gymharu â 50% a gyflwynodd fel argyfwng.

Ym mis Mawrth 2020, gwnaed y penderfyniad anodd i oedi rhai o'r rhaglenni sgrinio cenedlaethol yng Nghymru, gan gynnwys Sgrinio Coluddion, mewn ymateb i bandemig COVID-19. Cafodd y gwahoddiadau eu hoedi ar 20 Mawrth 2020. Ni chafodd unrhyw becynnau sgrinio a gafwyd yn y labordy ar ôl 3 Ebrill 2020 eu profi, gan fod gweithdrefnau sgrinio colonosgopi wedi dod i ben ledled Cymru, felly effeithiodd hyn ar y data a gyflwynwyd ar gyfer y cyfnod adrodd hwn. Ailddechreuodd sgrinio ym mis Awst.

1.1 'Negeseuon allweddol' i'r cyhoedd

- Mae sgrinio'r coluddyn yn lleihau eich risg o farw o ganser y coluddyn
- Yn ystod y cyfnod adrodd hwn, gwahoddwyd dynion a menywod 60 i 74 oed i gymryd rhan bob dwy flynedd
- Efallai y byddwch yn teimlo'n dda hyd yn oed os oes gennych ganser cynnar y coluddyn. Mae canfod canser yn gynnar yn rhoi'r cyfle gorau i chi oroesi
- Mae sgrinio coluddion yn defnyddio prawf am ddim gan y GIG y gellir ei gwblhau'n hawdd yn eich cartref eich hun
- Bydd sgrinio yn methu rhai canserau ac ni ellir gwella rhai canserau
- Eich dewis chi yw cymryd rhan mewn sgrinio'r coluddyn. Os cewch eich gwahodd i gael eich sgrinio, rydym yn eich annog i ddarllen y pecyn gwybodaeth yn ofalus i'ch helpu i wneud eich penderfyniad

¹ 2020 NBOCAP <https://www.nboca.org.uk/content/uploads/2020/12/NBOCA-2020-Annual-Report.pdf>

1.2 Cyflawni'r rhaglen

Mae Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gyfrifol am reoli, cyflawni a sicrhau ansawdd y rhaglen. Mae'r rhaglen yn cael ei harwain gan Ymgynghorydd mewn Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus a'i harwain gan Bennaeth Rhaglen. Mae'r rhaglen sgrinio coluddion yn cael ei chyflawni gan staff amlddisgyblaethol, gan gynnwys colonosgopyddion sgrinio, patholegwyr, radiolegwyr, staff nyrsio, gweinyddol a labordy. Mae'r rhaglen yn cael ei chefnogi gan Gynghorwyr Sicrhau Ansawdd ar gyfer colonosgopi, patholeg, biocemeg, radioleg a llawfeddygaeth.

1.3 Llwybr sgrinio

Oherwydd pandemig COVID-19 a'r oedi o ran cynnig endosgopi ar ddechrau'r pandemig, gwnaethom oedi gwahoddiadau ar 20 Mawrth 2020.

Cyn y cyfnod adrodd hwn, gwnaeth Sgrinio Coluddion Cymru gyflwyno prawf sgrinio newydd yn raddol (y Prawf Imiwnocemegol mewn Carthion hylifol) rhwng mis Ionawr a mis Medi 2019. O fis Medi 2019 cafodd y pecyn prawf newydd ei weithredu'n llawn a'i gynnwys ym mhob gwahoddiad. Mae'r pecyn prawf newydd hwn yn haws i'w gwblhau gan ei fod yn un sampl i gyfranogwyr ei gymryd yn hytrach na thair. Y gobaith yw y bydd cyflwyno'r prawf newydd hwn yn cael effaith gadarnhaol ar nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio ac annhegwch o ran nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio. Er bod gwaith arall ar gynyddu nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio wedi bod yn parhau, mae'r ffaith bod y ganran wedi cyrraedd y safon 60% eleni wedi'i briodoli yn bennaf i'r newid hwn o ran y math o brawf. Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys adrodd ar becynnau prawf hŷn (y Prawf Gwaed Cudd neu FOBt) a gyflwynwyd gan gyfranogwyr yn ystod y flwyddyn hon a'u gwrthod gan y labordy.

Nodir cyfranogwyr cymwys o System Demograffig Cymru a'u gwahodd i gael eu sgrinio.

Mae'r gwahoddiad yn seiliedig ar ddyddiad geni ac mae'n cynnwys llythyr a phecyn gwybodaeth ynghyd â'r prawf i'w gwblhau. Anfonir y prawf at bobl gymwys drwy'r post i'w gwblhau gartref a'i ddychwelyd i'r labordy sgrinio canolog drwy'r post yn yr amlen ragdaledig a ddarperir.

Mae pobl â chanlyniadau prawf sgrinio negyddol yn cael eu dychwelyd i ailalw rheolaidd a'u gwahodd eto i gael eu sgrinio ddwy flynedd yn ddiweddarach, os ydynt yn parhau yn yr ystod oedran cymwys. Anfonir ail brawf mwy sensitif at y rhai sydd â chanlyniadau amhendant i gadarnhau presenoldeb gwaed yn y sampl o ysgarthion.

Gwahoddir cyfranogwyr â chanlyniadau positif i gael asesiad o'u ffitrwydd ar gyfer colonosgopi gydag Ymarferwyr Sgrinio, sy'n nyrsys a leolir mewn ysbytai ledled Cymru. Cynhelir y rhan fwyaf o'r asesiadau dros y ffôn, ond mae apwyntiadau wyneb yn wyneb ar gael ar gais neu os yw'r Ymarferydd Sgrinio o'r farn bod hyn yn angenrheidiol.

Os ystyrir ei fod yn addas, cynigir colonosgopi i'r cyfranogwr ac, os caiff ei dderbyn, cynhelir hyn mewn ysbyty sy'n lleol i'r cyfranogwr. Yn dibynnu ar y canfyddiadau ar ôl colonosgopi, mae'r cyfranogwyr naill ai; yn cael eu dychwelyd i ailalw rheolaidd; yn cael eu rhoi ar raglen wyliadwriaeth yn ôl nifer a maint y polypau a nodwyd ac a dynnwyd; neu'n cael eu hatgyfeirio i'r tîm amlddisgyblaethol yn dilyn diagnosis o ganser.

Os nad yw cyfranogwr yn addas i gael colonosgopi, bydd sgan Tomograffeg Gyfrifiadurol (CT) yn cael ei gynnig fel arfer.

Ceir rhagor o wybodaeth yn [Sgrinio Coluddion Cymru - Iechyd Cyhoeddus Cymru \(gig.cymru\)](http://gig.cymru)

2 Penawdau ystadegol

Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu'r cyfnod amser rhwng mis Ebrill 2020 a mis Mawrth 2021.

- Cwmpas sgrinio coluddion ar 1 Hydref 2021 oedd 63.2%, sef cynnydd o'r flwyddyn flaenorol pan oedd y cwmpas yn 58.9%
- Roedd y cwmpas ar 1 Hydref 2021 yn amrywio o 62.5% ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe i 63.7% ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda.
- Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio coluddion i gyfranogwyr a wahoddwyd rhwng mis Ebrill 2020 a mis Mawrth 2021 oedd 67.1%, sef cynnydd o'r flwyddyn flaenorol pan oedd y ganran yn 61.5%
- Roedd y ganran a gafodd brawf yn 2020-21 yn amrywio o 66.1% ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe i 68.3% ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys
- Roedd cwmpas a chyfraddau'r rhai a gafodd brawf yn uwch ymhlith menywod. Roedd y cwmpas yn 65.1% mewn menywod o gymharu â 63.8% mewn dynion, roedd canran y rhai a gafodd brawf sgrinio yn 68.1% mewn menywod o gymharu â 66.1% mewn dynion
- Roedd y cwmpas a'r ganran a gafodd brawf sgrinio hefyd yn uwch ymhlith y rhai sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf (69.3% a 73.4% yn y drefn honno yn yr ardaloedd â'r amddifadedd lleiaf o gymharu â 55.1% a 58.9% yn y drefn honno yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf)

Ar gyfer y cyfnod mis Ebrill 2020 i fis Mawrth 2021:

- cafodd 223,667 o gyfranogwyr eu gwahodd i gael prawf sgrinio'r coluddyn, ac ar gyfartaledd roedd 67.1% wedi manteisio ar y cynnig i gael eu sgrinio
- cafodd 152,191 o brofion eu hawdurdodi ac o'r rhain roedd 4.3% wedi'u gwrthod gan nad oedd modd eu profi
- rhoddwyd canlyniad diffiniol ar gyfer 145,619 o brofion, ac o'r rhain roedd 98.2% yn negyddol ac roedd 1.8% yn bositif
- cafodd 100% o'r holl brofion Gwaed Cudd (FOBT) guaiac a gyflwynwyd gan gyfranogwyr eu gwrthod oherwydd cyflwyno profion FIT i'r rhaglen o fis Medi 2019

- Ar gyfer 99.5% o'r holl brofion cafodd llythyr canlyniad ei anfon at y cyfranogwr o fewn wythnos (llai na saith diwrnod calendr) i'w dderbyn gan y labordy
- Ledled Cymru, cynigiwyd triniaeth ddiagnostig (colonosgopi neu sigmoidosgopi hyblyg) i 26.8% o gyfranogwyr o fewn pedair wythnos i gysylltu â Sgrinio Coluddion Cymru i drefnu'r apwyntiad gydag Ymarferydd Sgrinio. Mae hyn yn ostyngiad o gymharu â 49.1% yn y flwyddyn flaenorol
- Roedd presenoldeb yn y driniaeth ddiagnostig gyntaf yn 93.1%
- Yn y driniaeth ddiagnostig gyntaf, y gyfradd canfod canser oedd 11.6%, y gyfradd canfod polyp oedd 73.6% a'r gyfradd canfod adenoma oedd 57.7%
- cafodd 211 o gyfranogwyr ddiagnosis o ganser a chanfuwyd polypau mewn 1,342 o gyfranogwyr a thynnwyd y polypau hyn
- Ledled Cymru, aethpwyd i 95% o sganiau Tomograffeg Gyfrifiadurol (CT) a drefnwyd

3 Data

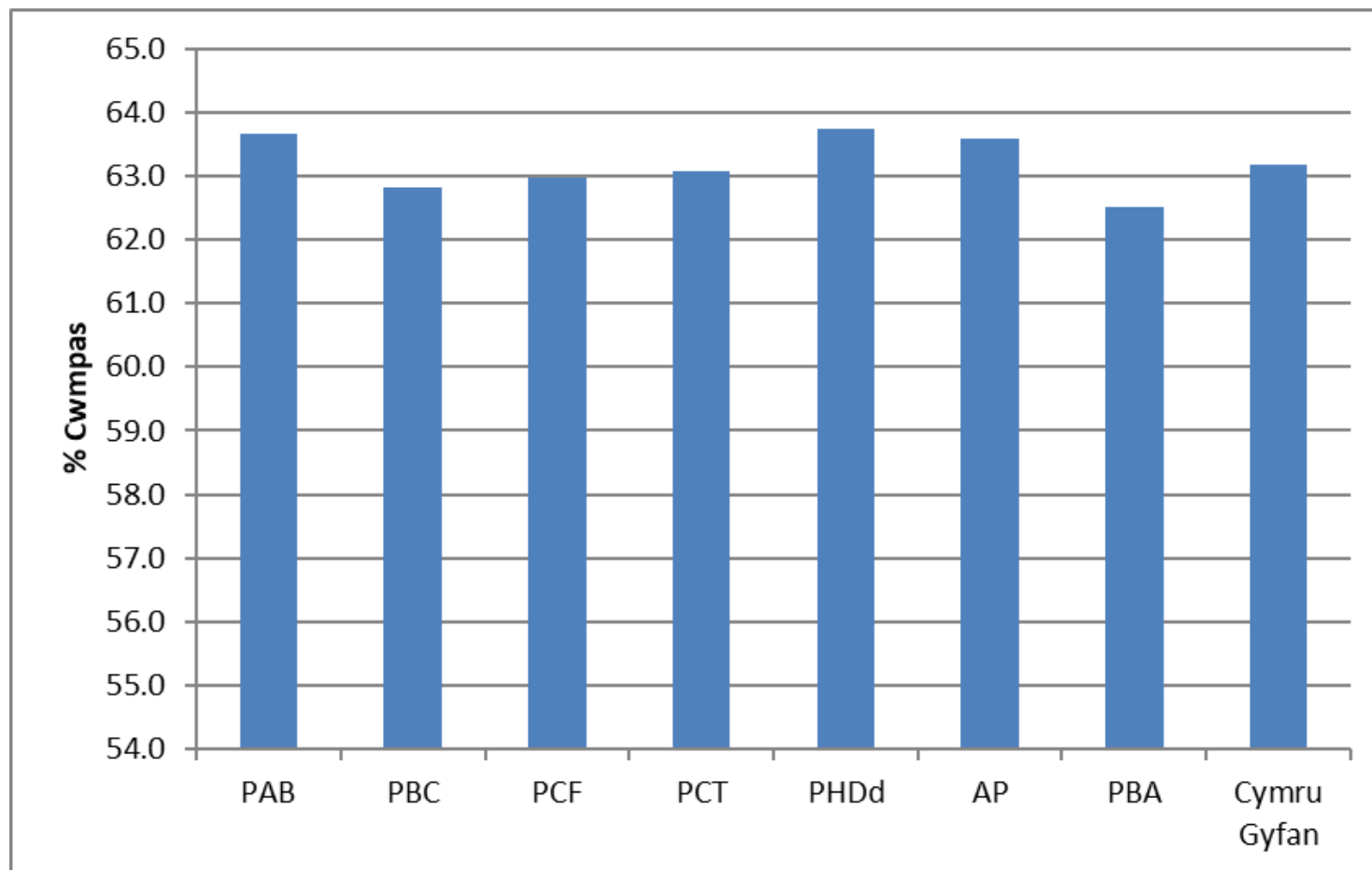
3.1 Cwmpas a Chanran y rhai a gafodd brawf

Tabl 1a: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, ar 1 Hydref 2021

	Cyfanswm			Menywod			Dynion		
Bwrdd Iechyd	Cymwys	Sgriniwyd o fewn 2.5 mlynedd	% Cwmpas	Cymwys	Sgriniwyd o fewn 2.5 mlynedd	% Cwmpas	Cymwys	Sgriniwyd o fewn 2.5 mlynedd	% Cwmpas
BIP Aneurin Bevan	102,606	65,314	63.7	51,987	33,581	64.6	50,619	31,733	62.7
BIP Betsi Cadwaladr	132,870	83,473	62.8	67,712	43,478	64.2	65,158	39,995	61.4
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	73,443	46,248	63.0	37,182	24,010	64.6	36,261	22,238	61.3
BIP Cwm Taf Morgannwg	76,420	48,203	63.1	38,906	24,796	63.7	37,514	23,407	62.4
BIP Hywel Dda	79,144	50,446	63.7	40,202	26,169	65.1	38,942	24,277	62.3
BI Addysgu Powys	29,677	18,867	63.6	14,911	9,837	66.0	14,766	9,030	61.2
BIP Bae Abertawe	67,488	42,185	62.5	34,618	21,938	63.4	32,870	20,247	61.6
Anhysbys	11,033	7,110	64.4	5,642	3,671	65.1	5,391	3,439	63.8
Cymru Gyfan	572,681	361,846	63.2	291,160	187,480	64.4	281,521	174,366	61.9

I gael disgrifiad o gyfrifiadau canran y rhai a gafodd brawf a chwmpas, gweler y diffiniadau yn adran 4.

Graff 1a: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, ar 1 Hydref 2021

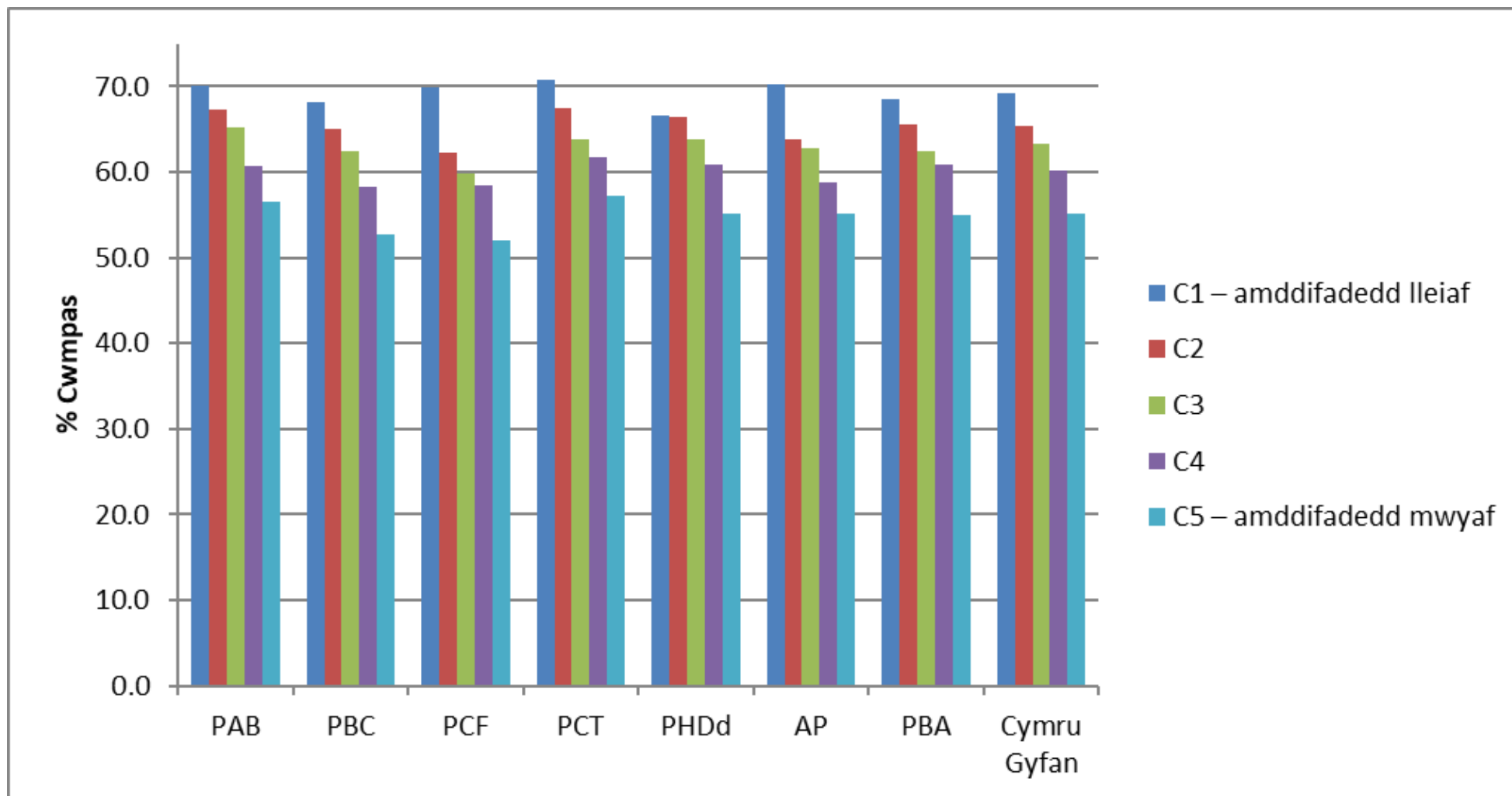
Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	---

Tabl 1b: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl, ar 1 Hydref 2021

Bwrdd Iechyd	C1 – amddifadedd lleiaf	Q2	Q3	Q4	C5 – amddifadedd mwyaf	Cyfanswm
BIP Aneurin Bevan	70.0	67.3	65.2	60.8	56.5	63.7
BIP Betsi Cadwaladr	68.1	65.1	62.3	58.2	52.7	62.8
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	70.0	62.3	59.8	58.4	52.1	63.0
BIP Cwm Taf Morgannwg	70.8	67.5	63.8	61.7	57.3	63.1
BIP Hywel Dda	66.5	66.5	63.8	60.9	55.1	63.7
BI Addysgu Powys	70.2	63.8	62.8	58.8	55.1	63.6
BIP Bae Abertawe	68.6	65.6	62.5	60.8	55.0	62.5
Anhysbys	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	64.4
Cymru Gyfan	69.3	65.4	63.3	60.3	55.1	63.2

Noder: Lle nad yw cod post preswyl yn hysbys nid yw'n bosibl iddo gael ei gysylltu â chwintel neu Fwrdd Iechyd. Felly mae'n cael ei gategoreiddio fel anhysbys a heb i ddangos.

Graff 1b: Cwmpas Sgrinio Coluddion (o fewn 2.5 mlynedd) yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd Preswyl, ar 1 Hydref 2021

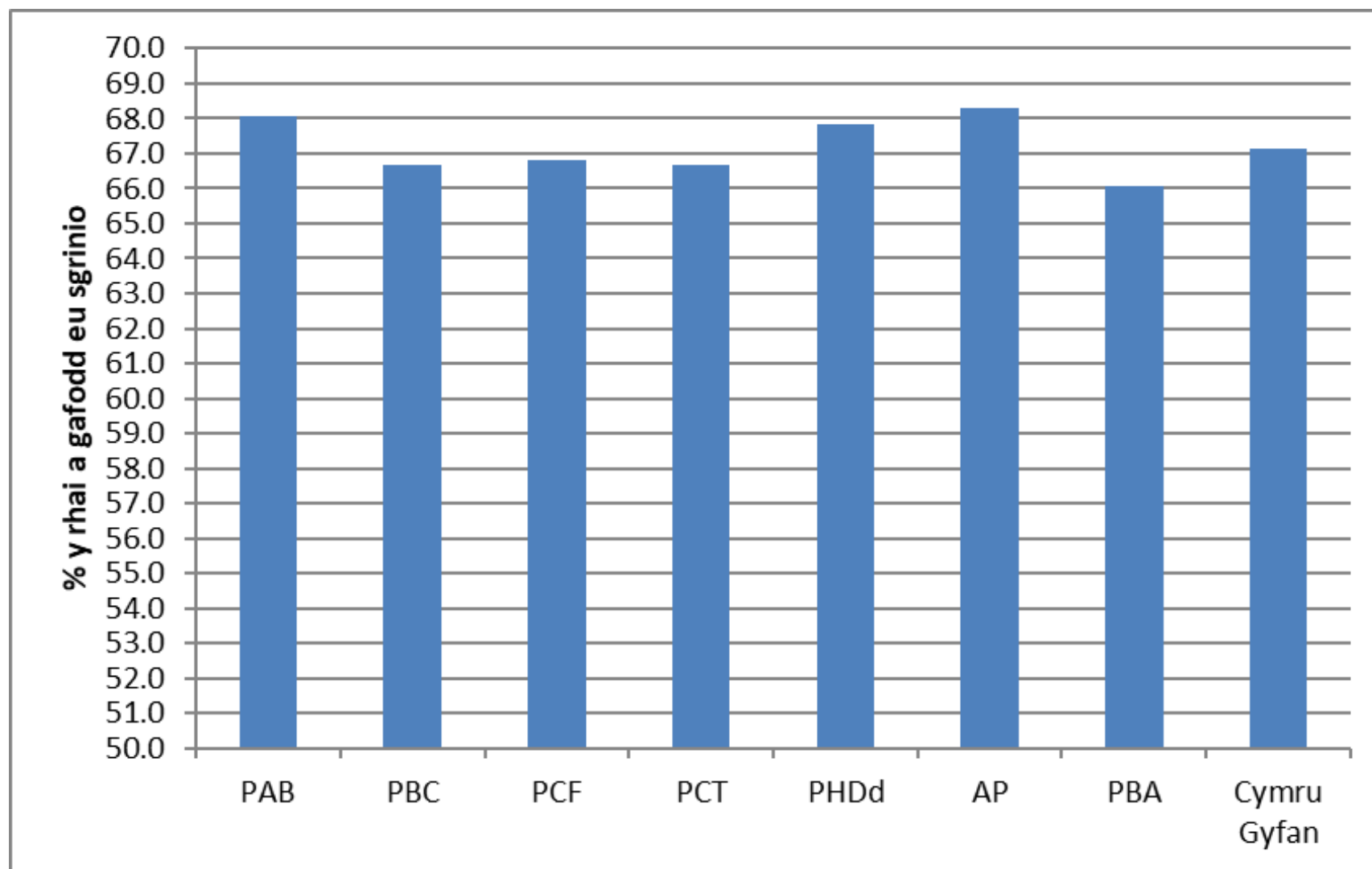

Tabl 1c: Sgrinio Coluddion yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

Y Safon: Isafswm o 60% o gyfranogwyr a wahoddwyd yn dychwelyd prawf wedi'i gwblhau o fewn chwe mis i'r gwahoddiad.

	Cyfanswm			Menywod			Dynion		
Bwrdd Iechyd	Cymwys	Ymatebwyd	% y rhai a gafodd brawf	Cymwys	Ymatebwyd	% y rhai a gafodd brawf	Cymwys	Ymatebwyd	% y rhai a gafodd brawf
BIP Aneurin Bevan	40,408	27,495	68.0	20,507	14,145	69.0	19,901	13,350	67.1
BIP Betsi Cadwaladr	51,877	34,576	66.6	26,424	17,954	67.9	25,453	16,622	65.3
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	28,471	19,023	66.8	14,466	9,863	68.2	14,005	9,160	65.4
BIP Cwm Taf Morgannwg	29,832	19,891	66.7	15,265	10,195	66.8	14,567	9,696	66.6
BIP Hywel Dda	30,892	20,954	67.8	15,875	10,930	68.9	15,017	10,024	66.8
BI Addysgu Powys	11,513	7,862	68.3	5,770	4,098	71.0	5,743	3,764	65.5
BIP Bae Abertawe	26,369	17,423	66.1	13,492	8,947	66.3	12,877	8,476	65.8
Anhysbys	4,305	2,937	68.2	2,163	1,500	69.3	2,142	1,437	67.1
Cymru Gyfan	223,667	150,161	67.1	113,962	77,632	68.1	109,705	72,529	66.1

Mae canran y rhai a gafodd brawf yn cynnwys cyfranogwyr a wahoddwyd am brawf sgrinio'r coluddyn rhwng mis Ebrill 2020 a mis Mawrth 2021.

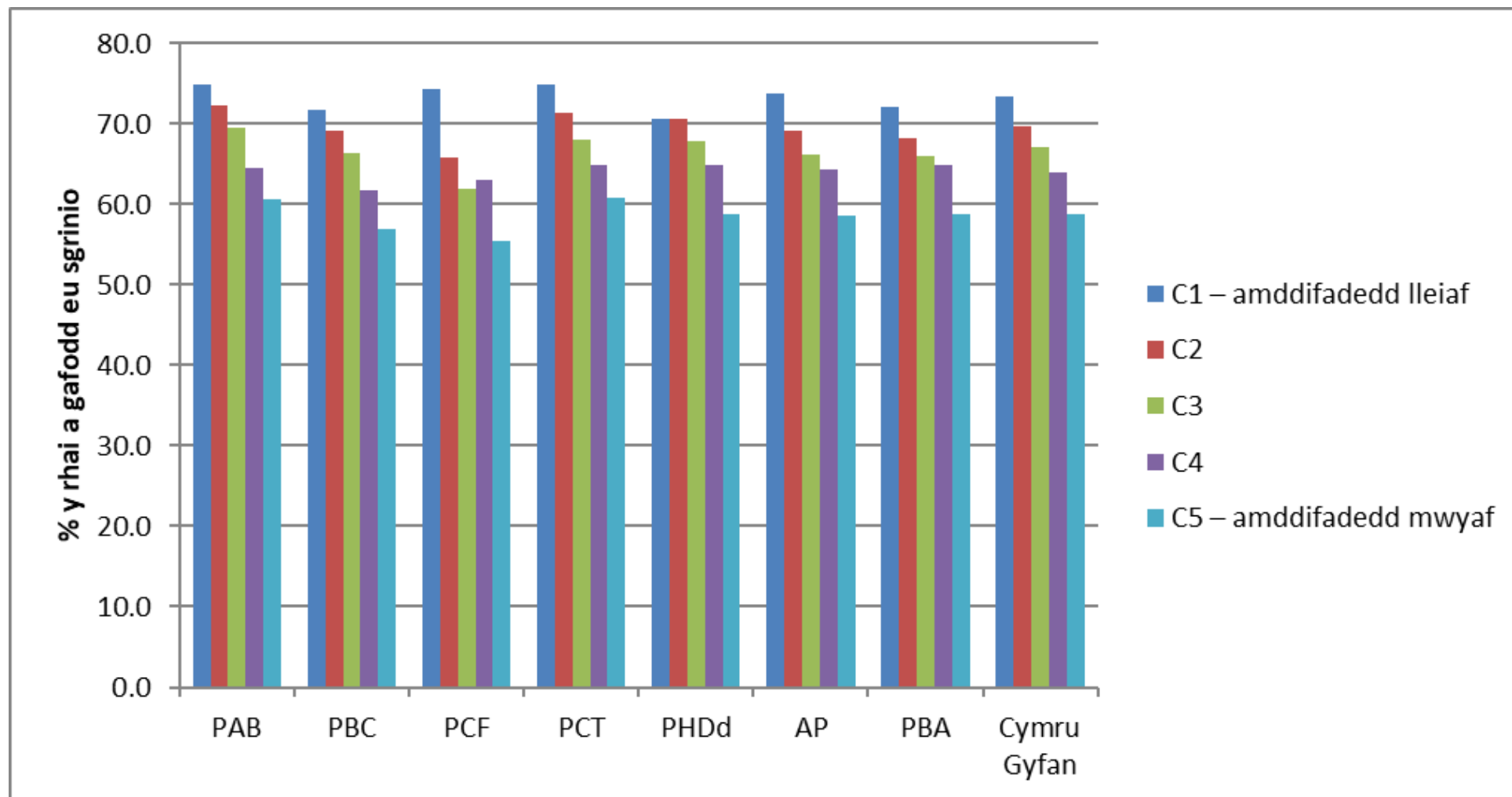
Graff 1c: Canran y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

Tabl 1d: Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio'r Coluddyn, %, yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

Bwrdd Iechyd	C1 – amddifadedd lleiaf	Q2	Q3	Q4	C5 – amddifadedd mwyaf	Cyfanswm
BIP Aneurin Bevan	74.8	72.4	69.6	64.5	60.6	68.0
BIP Betsi Cadwaladr	71.7	69.1	66.4	61.7	56.9	66.6
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	74.4	65.8	61.9	63.0	55.5	66.8
BIP Cwm Taf Morgannwg	74.9	71.4	68.0	65.0	60.8	66.7
BIP Hywel Dda	70.6	70.6	67.9	65.0	58.8	67.8
BI Addysgu Powys	73.8	69.1	66.3	64.4	58.6	68.3
BIP Bae Abertawe	72.2	68.3	65.9	64.9	58.8	66.1
Anhysbys	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	68.2
Cymru Gyfan	73.4	69.7	67.2	64.0	58.9	67.1

Noder: lle nad yw cod post preswyl yn hysbys nid yw'n bosibl iddo gael ei gysylltu â chwintel neu Fwrdd Iechyd. Felly mae'n cael ei gategoreiddio fel anhysbys ac nid yw'n cael ei ddangos.

Graff 1d: Canran y rhai a gafodd brawf sgrinio'r Coluddyn, %, yn ôl Cwintel Amddifadedd a Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

Tabl 1e: Canran y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn Cymru Gyfan, %, yn ôl mis y gwahoddiad, 2020-21

Blwyddyn Gwahodd	Mis Gwahodd	Gwahoddwyd	Profwyd	Nifer a gafodd eu sgrinio %
2020	Ebrill	1	0	0.0
2020	Mai	2	1	50.0
2020	Mehefin	11	5	45.5
2020	Gorffennaf	0	0	0.0
2020	Awst	25483	17927	70.3
2020	Medi	23020	15928	69.2
2020	Hydref	35071	23441	66.8
2020	Tachwedd	30638	20881	68.2
2020	Rhagfyr	19848	12793	64.5
2021	Ionawr	36843	24304	66.0
2021	Chwefror	23160	15057	65.0
2021	Mawrth	29590	19824	67.0
Cyfanswm		223667	150161	67.1

Tabl 1f: Canran y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn Cymru Gyfan yn ôl Math o Ailalw, 2020-21

Blwyddyn	Rownd Bennaf - Gwahoddiad Cyntaf			Rownd Bennaf - Gwahoddiad(au) dilynol			Rownd digwyddiad		
	Cymwys	Profwyd	% y rhai a gafodd brawf	Cymwys	Profwyd	% y rhai a gafodd brawf	Cymwys	Profwyd	% y rhai a gafodd brawf
2020-21	49,434	32,585	65.9	62,147	15,826	25.5	112,086	101,750	90.8

Tabl 1g: Cwmpas a nifer y rhai a gafodd brawf Sgrinio'r Coluddyn Cymru Gyfan - Cymhariaeth Hanesyddol

Blwyddyn	Cymwys	Profwyd	% Cwmpas	Cymwys	Profwyd	% y rhai a gafodd brawf
2012-13				266,693	128,583	48.2
2013-14	528,794	264,446	50.0	280,192	147,378	52.6
2014-15	533,294	268,257	50.3	254,139	129,118	50.8
2015-16	540,022	279,308	51.7	281,082	152,794	54.4
2016-17	545,623	281,321	51.6	274,738	146,592	53.4
2017-18	550,971	294,121	53.4	283,106	157,594	55.7
2018-19	555,549	309,303	55.7	280,556	160,652	57.3
2019-20	546,106	321,695	58.9	273,045	167,986	61.5
2020-21	572,681	361,846	63.2	223,667	150,161	67.1

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	--

Dim ond wyth mlynedd o ddata cwmpas a gyflwynir oherwydd newid mewn diffiniad yn 2013-14.

Mae'r cwmpas wedi dangos tuedd sy'n gwella a nifer y rhai a gafodd brawf sgrinio eleni yw'r uchaf a gyflawnwyd gan y rhaglen

3.2 Cyfranogwyr a wahoddwyd

Tabl 2a: Nifer y cyfranogwyr benywaidd a gwrywaidd a wahoddwyd ar gyfer sgrinio coluddion – yn ôl oedran a Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

Bwrdd Iechyd	Menywod				Dynion			
	60-64 oed	65-69 oed	70-74 oed	Cyfanswm y Menywod a Wahoddwyd	60-64 oed	65-69 oed	70-74 oed	Cyfanswm y Dynion a Wahoddwyd
BIP Aneurin Bevan	9,013	5,071	6,054	20,138	9,035	4,849	5,785	19,669
BIP Betsi Cadwaladr	11,486	6,481	7,989	25,956	11,492	6,067	7,651	25,210
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	6,717	3,506	3,993	14,216	6,760	3,375	3,755	13,890
BIP Cwm Taf Morgannwg	6,845	3,698	4,408	14,951	6,790	3,485	4,077	14,352
BIP Hywel Dda	6,888	3,983	4,717	15,588	6,592	3,855	4,453	14,900
BI Addysgu Powys	2,495	1,478	1,709	5,682	2,492	1,465	1,765	5,722
BIP Bae Abertawe	6,092	3,262	3,895	13,249	5,902	3,185	3,640	12,727
Anhysbys	1,060	546	532	2,138	1,108	508	546	2,162
Cymru Gyfan	50,596	28,025	33,297	111,918	50,171	26,789	31,672	108,632

Tabl 2b: Cyfanswm nifer y cyfranogwyr a wahoddwyd ar gyfer sgrinio coluddion – yn ôl oedran a Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

	Cyfranogwyr			
Bwrdd Iechyd	60-64 oed	65-69 oed	70-74 oed	Cyfanswm a Wahoddwyd
BIP Aneurin Bevan	18,048	9,920	11,839	39,807
BIP Betsi Cadwaladr	22,978	12,548	15,640	51,166
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	13,477	6,881	7,748	28,106
BIP Cwm Taf Morgannwg	13,635	7,183	8,485	29,303
BIP Hywel Dda	13,480	7,838	9,170	30,488
BI Addysgu Powys	4,987	2,943	3,474	11,404
BIP Bae Abertawe	11,994	6,447	7,535	25,976
Anhysbys	2,168	1,054	1,078	4,300
Cymru Gyfan	100,767	54,814	64,969	220,550

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynnyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	--

Noder: cafodd 10 o bobl yn iau na 60 oed ac, oherwydd adferiad COVID-19, 5,772 o bobl dros 74 oed, eu gwahodd rhwng y cyfnodau adrodd.

3.3 Profion a awdurdodwyd

Tabl 3a: Profion sgrinio Coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd preswyl – profion Gwaed Cudd yn yr Ysgarthion (FOBT) Guaiaac

Bwrdd Iechyd	Nifer y profion a awdurdodwyd - FOBT						Canran - FOBT				
	Difethwyd	Gwrthodwyd	Amhendant	Negyddol	Positif	Cyfanswm	Difethwyd	Gwrthodwyd	Amhendant	Negyddol	Positif
Cymru Gyfan - FOB	0	270	0	0	0	270	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%

Tabl 3b: Profion sgrinio Coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd preswyl – ail becyn profi i gadarnhau

Bwrdd Iechyd	Nifer y profion a awdurdodwyd - ail becyn profi i gadarnhau						Canran - ail becyn profi i gadarnhau				
	Difethwyd	Gwrthodwyd	Amhendant	Negyddol	Positif	Cyfanswm	Difethwyd	Gwrthodwyd	Amhendant	Negyddol	Positif
Cymru Gyfan - FIT	0	Dd/B	Dd/B	0	0	1	0.0%	100.0%	Dd/B	0.0%	0.0%

Noder: Cafodd yr holl brofion FIT nad oeddent yn rhai hylif eu gwrthod yn dilyn gweithredu ym mis Hydref 2019 ac mae'r tablau hyn yn ymwneud â phecynnau FOBT a ddychwelwyd gan gyfranogwyr yn ystod y cyfnod adrodd hwn ond a gyhoeddwyd cyn mis Hydref 2019.

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynnyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	--

Tabl 3c: Profion sgrinio Coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd preswyl – Pecyn FIT Hylifol

Bwrdd Iechyd	Gwrthodwyd	Negyddol	Positif	Cyfanswm	Gwrthodwyd	Negyddol	Positif
BIP Aneurin Bevan	1,225	26,048	542	27,815	4.4%	98.0%	2.0%
BIP Betsi Cadwaladr	1,390	33,060	618	35,068	4.0%	98.2%	1.8%
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	908	18,143	307	19,358	4.7%	98.3%	1.7%
BIP Cwm Taf Morgannwg	853	18,932	397	20,182	4.2%	97.9%	2.1%
BIP Hywel Dda	941	19,862	343	21,146	4.5%	98.3%	1.7%
BI Addysgu Powys	335	7,485	120	7,940	4.2%	98.4%	1.6%
BIP Bae Abertawe	803	16,605	303	17,711	4.5%	98.2%	1.8%
Anhysbys	117	2,803	51	2,971	3.9%	98.2%	1.8%
Cymru Gyfan - FIT	6,572	142,938	2,681	152,191	4.3%	98.2%	1.8%

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynnyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	---

Tabl 3d: Cyfanswm y profion sgrinio coluddion a awdurdodwyd yn ôl canlyniad prawf a Bwrdd Iechyd preswyl – Cyfanswm

Bwrdd Iechyd	Gwrthod wyd	Negyddol	Positif	Cyfansw m	Gwrthod wyd	Negyddol	Positif
BIP Aneurin Bevan	1,263	26,048	542	27,853	4.5%	98.0%	2.0%
BIP Betsi Cadwaladr	1,450	33,060	618	35,128	4.1%	98.2%	1.8%
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	937	18,143	307	19,387	4.8%	98.3%	1.7%
BIP Cwm Taf Morgannwg	880	18,932	397	20,209	4.4%	97.9%	2.1%
BIP Hywel Dda	986	19,862	343	21,191	4.7%	98.3%	1.7%
BI Addysgu Powys	356	7,485	120	7,961	4.5%	98.4%	1.6%
BIP Bae Abertawe	843	16,605	303	17,751	4.7%	98.2%	1.8%
Anhysbys	128	2,803	51	2,982	4.3%	98.2%	1.8%
Cymru Gyfan	6,843	142,938	2,681	152,462	4.5%	98.2%	1.8%

Mae cyfraddau negyddol a phositif yn cael eu cyfrifo fel canran o ganlyniadau negyddol a phositif yn unig.

3.4 Amseroedd aros ar gyfer canlyniadau sgrinio

Y Safon: Anfonir y canlyniad prawf sgrinio at 95% o gyfranogwyr o fewn saith diwrnod i dderbyn pecyn prawf yn y labordy.

Tabl 4: Amser aros ar gyfer canlyniadau prawf sgrinio, o dderbyn y prawf hyd at ganlyniad wedi'i awdurdodi, 2020-21

	FIT Hylifol	
Diwrnodau	Nifer a awdurdodwyd	Canran y cyfanswm a awdurdodwyd
Yr un diwrnod	141,620	93.1%
1	6,696	4.4%
2	2,823	1.9%
3	1,047	0.7%
4	0	0.0%
5	2	0.0%
6	3	0.0%
7-13 diwrnod	0	0.0%
14 diwrnod a mwy	0	0.0%
CYFANSWM	152,191	100.0%

Ledled Cymru yn 2019-20, cafodd 99.5% o'r holl brofion eu hawdurdodi a rhoddwyd llythyr canlyniadau i'r cyfranogwr o fewn wythnos (7 diwrnod calendr) i'w derbyn gan y labordy. Dyma gynnydd o'r 83.9% a welwyd y llynedd.

3.5 Presenoldeb mewn colonosgopi

Tabl 5: Presenoldeb mewn colonosgopi mynegeo/sigmoidosgopi hyblyg yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, 2020-21

Bwrdd Iechyd	Trefnwyd triniaeth mynegeo	Aethpwyd i'r driniaeth mynegeo	% Aethpwyd
BIP Aneurin Bevan	395	380	96.2%
BIP Betsi Cadwaladr	395	367	92.9%
BIP Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	245	219	89.4%
BIP Cwm Taf Morgannwg	292	276	94.5%
BIP Hywel Dda	262	255	97.3%
BI Addysgu Powys	86	76	88.4%
BIP Bae Abertawe	241	209	86.7%
Anhysbys	42	41	97.6%
Cymru Gyfan	1,958	1,823	93.1%

3.6 Cyfraddau canfod

Tabl 6: Cyfraddau canfod Cancer / Polyp / Adenoma Cymru Gyfan mewn colonosgopi mynegeo/sigmoidosgopi hyblyg, 2020-21

	Nifer a Ganfuwyd	Cyfanswm y Triniaethau Mynegeo	Canran a Ganfuwyd
Cyfradd canfod cancer	211	1,823	11.6%
Cyfradd canfod polyp	1,342	1,823	73.6%
Cyfradd canfod adenoma	1,052	1,823	57.7%

3.7 Amseroedd aros ar gyfer apwyntiad colonosgopi mynegeo/sigmoidosgopi hyblyg o fewn pedair wythnos i Drefnu Apwyntiad gydag Ymarferydd Sgrinio

Yn ystod y flwyddyn mis Ebrill 2020 tan fis Mawrth 2021, cynigiwyd triniaeth mynegeo i 1908 o gyfranogwyr a chynigiwyd dyddiad triniaeth i 512 (26.8%) o fewn 4 wythnos i drefnu eu hapwyntiad asesu gydag Ymarferydd Sgrinio Arbenigol. Cynigiwyd dyddiad triniaeth i gyfanswm o 841 (44.1%) arall o fewn 4 wythnos ac 8 wythnos a chynigiwyd dyddiad triniaeth i 555 (29.1%) fwy nag 8 wythnos ar ôl trefnu eu hapwyntiad asesu gydag Ymarferydd Sgrinio Arbenigol. Mae amseroedd aros wedi gostwng ers 2019-20 lle cynigiwyd triniaeth mynegeo i 49.1% o gyfranogwyr o fewn pedair wythnos.

3.8 Presenoldeb mewn sganiau CT

Ledled Cymru, aethpwyd i 95% o sganiau CT a drefnwyd; mae hyn yn amrywio rhwng 90.3% ac 100% ar draws Byrddau Iechyd ar gyfer y flwyddyn mis Ebrill 2020 tan fis Mawrth 2021.

4 Diffiniadau

Mae'r adran hon yn rhoi rhagor o fanylion am y cyfrifiadau a ddefnyddir yn yr adroddiad hwn.

Cymwys

- Ar gyfer cyfrifo **cwmpas**, cyfranogwyr cymwys yw'r rhai sy'n byw yng Nghymru ar adeg cyflwyno adroddiad, nad ydynt wedi gorffen cael gwahoddiad neu nad ydynt wedi'u hatal rhag cael gwahoddiad sgrinio coluddyn yn dilyn cael gwybod am ddiagnosis o gyflwr y coluddyn, symud i ffwrdd neu farwolaeth a rhwng yr ystod oedran gwahoddiad 60 i 74 oed.
- Ar gyfer cyfrifo **nifer y rhai a gafodd eu sgrinio**, cyfranogwyr cymwys yw'r rhai a oedd yn byw yng Nghymru (heb eu didynnu ar NHAIS yn y chwe mis yn dilyn gwahoddiad) ac a gafodd eu gwahodd i sgrinio'r coluddyn yn ystod dyddiad y cyfnod adrodd. Cafodd cyfranogwyr a oedd wedi gorffen cael gwahoddiad i sgrinio'r coluddyn neu wedi'u hatal rhag hynny yn dilyn diagnosis o gyflwr y coluddyn, symud i ffwrdd neu

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	--

farwolaeth, o fewn chwe mis yn dilyn gwahoddiad eu heithrio, oni bai eu bod wedi dychwelyd prawf wedi'i ddefnyddio.

Nifer y rhai sy'n cael eu sgrinio

Tybiwyd bod cyfranogwyr wedi ymateb i'w gwahoddiad os oedd y rhaglen sgrinio coluddion wedi derbyn prawf a ddefnyddiwyd o fewn chwe mis yn dilyn eu gwahoddiad.

Cwmpas

Mae'r cyfrifiad yn cyfrif y cyfranogwyr cymwys hynny y mae eu prawf a ddefnyddiwyd wedi'i awdurdodi o fewn dwy flynedd a hanner i'r dyddiad adrodd.

Amddifadedd

Cafodd cwintelau amddifadedd eu pennu drwy ddefnyddio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) 2014, a'u mesur ar lefel ardal cynnyrch ehangach haen is. Mae ardaloedd cynnyrch ehangach haen is wedi'u graddio i gwintelau Cymru gyfan er mwyn gallu eu cymharu rhwng byrddau iechyd. Mae hyn yn golygu na fydd cyfran gyfartal o bobl ym mhob cwintel pan fyddwch yn ystyried pob bwrdd iechyd e.e. yn Sir Fynwy, mae 40% o'r boblogaeth yn byw yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf yng Nghymru, ond nid oes unrhyw ardaloedd yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru.

Bwrdd Iechyd

Dyma'r bwrdd iechyd preswyl.

Mathau o becyn prawf

Prawf Gwaed Cudd yn yr Ysgarthion (FOBT) – cerdyn prawf sy'n seiliedig ar guaiac a gyhoeddwyd fel y prawf sgrinio sylfaenol ar gyfer y rhan fwyaf o gyfranogwyr sgrinio yn ystod y cyfnod hwn.

Ail brawf sgrinio – Ail brawf i gadarnhau a roddwyd i gyfranogwyr a ddangosodd symiau bach o waed o'u profi gyda'r pecyn FOBT (y rhai â chanlyniadau amhendant).

Dyddiad: Awst 2024	Fersiwn: 1	Tudalen: 32 o 35
--------------------	------------	------------------

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	--

Prawf Imiwnocemegol mewn Carthion Hylifol (FIT hylifol) – pecyn prawf newydd a gyflwynwyd o fis Ionawr 2019 i gyfran fach o'r boblogaeth sgrinio (h.y. 1 o bob 28 o gyfranogwyr).

Prawf a ddifethwyd

Prawf a ddifethwyd yw prawf nad yw ar gael i'w brofi naill ai gan y cyfranogwr neu'r labordy am resymau a ddiffinnir yn Llawlyfrau Sgrinio Coluddion Cymru ac Ansawdd Labordai e.e. dim dyddiad ar y prawf neu nid yw'r prawf wedi'i gwblhau'n dda gan y cyfranogwr. Mae'r cyfraddau hyn yn cael eu cyfrifo fel cyfran o gyfanswm y profion sgrinio'r coluddyn a awdurdodwyd yn y cyfnod adrodd.

Prawf a wrthodwyd

Prawf a wrthodwyd yw un sy'n cael ei wrthod ar gyfer profi gan y labordy am ei fod yn methu bodloni meini prawf penodol a ddiffiniwyd ar gyfer derbyn sampl sydd wedi'u dogfennu yn y Llawlyfr Ansawdd Labordy e.e. diffyg cyfatebiaeth rhwng yr enw a'r cod bar neu brawf a aeth heibio dyddiad terfyn y gwneuthurwr. Mae'r cyfraddau hyn yn cael eu cyfrifo fel cyfran o gyfanswm y profion sgrinio'r coluddyn a awdurdodwyd yn y cyfnod adrodd.

Prawf amhendant

Mae'r cyfraddau hyn yn cael eu cyfrifo fel cyfran o'r profion sgrinio'r coluddyn heb eu difetha a awdurdodwyd yn y cyfnod adrodd.

Prawf negyddol a phositif

Mae'r cyfraddau hyn wedi'u cyfrifo fel cyfran o'r profion a awdurdodwyd yn y cyfnod adrodd fel canlyniadau negyddol a phositif – h.y. y profion hynny â chanlyniad diffiniol.

Polyp

Mae polyp yn dwf ar leinin y colon neu'r rectwm.

Adenoma

Dyddiad: Awst 2024	Fersiwn: 1	Tudalen: 33 o 35
--------------------	------------	------------------

Adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	Adroddiad Ystadegol Blynyddol Sgrinio Coluddion Cymru 2020-21
--------------------------------------	--

Mae adenoma yn dwf anfalaen sy'n gallu datblygu'n ganser.

Rownd Bennaf - gwahoddiad cyntaf (tabl 1e)

Gwahoddiad cyntaf yn y rownd bennaf yw'r tro cyntaf y gwahoddir person i gymryd rhan mewn sgrinio. Nid ydynt wedi'u sgrinio yn flaenorol am nad ydynt wedi'u gwahodd yn flaenorol.

Rownd bennaf - gwahoddiad dilynol (tabl 1e)

Gwahoddiad dilynol y rownd bennaf yw pan fydd person wedi'i wahodd yn flaenorol, ond nad yw wedi cymryd rhan mewn sgrinio yn flaenorol. Nid ydynt wedi'u sgrinio yn flaenorol ond maent wedi'u gwahodd yn flaenorol.

Rownd Digwyddiad (tabl 1e)

Y rownd digwyddiad yw pan fydd pobl sydd wedi'u gwahodd yn flaenorol, ac sydd wedi derbyn y cynnig, wedyn yn cael eu hailwahodd i gael eu sgrinio.

Colonosgopi

Colonosgopi yw archwiliad gweledol o'r tu mewn i'r colon â thiwb hyblyg, wedi'i oleuo (colonosgop) wedi'i fewnosod drwy'r rectwm. Yn ystod colonosgopi, gellir cael biopsïau (samplau meinwe o ardaloedd annormal) i gynorthwyo diagnosis.

Sigmoidosgopi Hyblyg

Sigmoidosgopi hyblyg yw archwiliad gweledol rhan is y coluddyn â thiwb hyblyg wedi'i oleuo a fewnosodir drwy'r rectwm. Yn ystod sigmoidosgopi hyblyg, gellir cael biopsïau (samplau meinwe o ardaloedd annormal) i gynorthwyo diagnosis.

Presenoldeb a chyfraddau canfod

Mae'r cyfraddau presenoldeb a chanfod (Tablau 5 a 6) yn adrodd ar driniaethau a drefnwyd yn y cyfnod adrodd. Cyfrifwyd amseroedd aros drwy ddefnyddio'r cyfranogwyr hynny â thriniaeth mynegeio a gynigiwyd gyntaf yn ystod y cyfnod adrodd. Efallai nad hon oedd y driniaeth yr aethant iddi, yn sgil dewis y cyfranogwr neu ffactorau eraill.

5 Tîm Cynhyrchu

Steve Court	Pennaeth y Rhaglen - Sgrinio Coluddion Cymru
Dr Sharon Hillier	Cyfarwyddwr yr Adran Sgrinio
Dr Sikha de Souza	Ymgynghorydd Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus
Dr Graham Brown	Ymgynghorydd Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus
Helen Clayton	Rheolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Richard Wakely	Uwch-ddadansoddwr Gwybodeg a Data
Guy Stevens	Dirprwy Reolwr Gwasanaethau Gwybodeg a Data
Rhys George	Cofus Cyf (Cyfieithiad Cymraeg)

Ni chafodd yr adroddiad hwn ei gyhoeddi fel ystadegau swyddogol